

Kopja Informali ta' Sentenza

MALTA

**QORTI ĊIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMĦALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta tat-23 ta' Jannar, 2004

Ċitazzjoni Numru. 1719/2000/1

Cit Nru: 17194/00 JA.

Emmanuel Galea.

-vs-

Pierre Scicluna.

Il-Qorti;

Rat l-att tac-citazzjoni pprezentat fit-18 t' Awwissu, 2000 li bih l-attur ippremetta:

Illi waqt li f' xi 7:30 p.m. tal-1 ta' Awwissu, 1998 il-konvenut kien isur vettur GAB – 551, b' imperizja, negligenza u nuqqas

Kopja Informali ta' Sentenza

ta' tharis tar-regolamenti tat-traffiku tajjar lill-attur u lil ibnu minuri fuq tandem bicycle f; Naxxar Rd, Lija u sussegwentement il-konvenut harab minn fuq il-post ta' l-incident Dok. A huwa ir-Road Accident Report.

Illi l-attur li hu perit soffra griehi u debilita permanenti kif ser jigi pruvat; Dok B huwa rapport mediku;

Illi l-atur soffra danni li jikkonsistu kemm f' lucrum cessans kif ukoll f'damnum emergens.

Ghalhekk jitlob lill-din l-Onorabbli Qorti ghaliex m' ghandhiex:

1. Tiddikjara lill-konvenut responsabbli talli f' xi 7:30 p.m. tal-1 ta' Awwissu, 1998 il-konvenut kien isur vettur GAB – 551, b' imperizja, negligenza u nuqqas ta' tharis tar-regolamenti tat-traffiku tajjar lill-attur u lil ibnu minuri fuq tandem bicycle f; Naxxar Rd, Lija.
2. Tillikwida d-danni sofferti mill-attur u naxxenti minn dan in-nuqqas tal-konvenut.
3. Tordna u tikkundanna lill-konvenut ihallas lill-attur dawk id-danni kif likwidati minn dina l-Onorabbli Qorti.

Bl-ispejjez u bl-interessi inkluzi l-ispejjez tal-ittra ufficjali prezentata kontestwalment u dawk prezentati fl-1 t' Ottubru, 1998 u fit-23 ta' Marzu, 2000.

Il-konvenut hu ingunt biex jidher ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attur mahlufa fit-18 t' Awwissu, 2000 u l-lista tax-xhieda.

Rat in nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut ipprezentata fl-14 ta' Novembru, 2000 li permezz taghha ecepixxa:

1. Illi huwa qed jammetti r-responsabilita ghall-incident stradali;

2. Illi huwa qed jirrikonoxxi u jammetti bhala danni dovuti l-flus, *lucrum cessans*, li l-attur tilef waqt iz-zmien ta' konvalescenza rizultat tal-incident stradali mertu tal-proceduri odjerni;

3. Illi ma' hemmx qbil li l-attur soffra xi disabilita' permanenti rizultat tal-incident stradali fuq imsemmi u ghalhekk in kwantu ghal din il-parti tat-talba tieghu, jekk l-attur qed isostni li soffra xi disabilita' permanenti, ghandha tigi respinta bl-ispejjes;

4. Li l-ewwel u t-tieni eccezzjoni kienu ammissjonijiet ab inizio u ghalhekk ma ghandux jbaghti l-ispejjes tal-kawza odjerna;

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut mahlufa fl-14 ta' Novembru, 2000 u l-lista tax-xhieda.

Rat l-atti processwali kompriz ir-rapport mediku tal-kirurgu Carmel Sciberras.

Rat il-verbal tas-seduta tal-11 ta' Novembru 2003 li permezz tieghu il-kawza thalliet ghas-sentenza ghas-seduta ta' illum.

Ikkunsidrat;

Illi l-kwistjoni li trid tigi deciza f' din il-kawza hija l-ammont ta' danni li ghandhom jigu akkordati lill-attur in segwitu ghall-incident stradali imsemmi. Dan ghaliex il-konvenut qed jammetti t-tort tal-incident izda jidher li hemm nuqqas ta' qbil

dwar il-quantum tad-danni pagabbli lill-attur. Effettivament il-konvenut fil-waqt li ammetta r-responsabilita ghall incident anke ikkontesta l-fatt li l-istess attur soffra xi disabilita' permanenti anke jekk fl-eccezzjonijiet iddikjara li lest jaghmel tajjeb ghall *lucrum cessans* ghal perjodu li l-attur ma setax imur ghax xoghol; madankollu billi ikkontesta li l-istess attur soffra disabilita permanenti eccepixxa li ma jhallasx danni ghal disabilita'.

In effetti ir-rapport mediku jindika li l-attur soffra disabilita' permanenti ta' tlieta fil-mija u kwindi in effetti l-attur hu intitolat kemm ghall dawk id-danni li effettivament soffra u anke ghal nuqqas ta' qliegh minhabba l-effetti tal-incident. Mit-trattazzjoni li saret quddiem il-Qorti jidher car li l-konvenut qed jikkontesta li d-danni jigu komputati fuq il-qliegh li jkollu l-attur mis-sehem tieghu f' socjeta kummercjali.

L-attur hu perit prattikanti u barra l-qliegh illi jaghmel mill-professjoni ikollu ukoll certu qliegh mis-sehem tieghu fis-socjeta' kummercjali Project Management and Construction Limited. Qed jitlob allura li l-komputazzjoni tad-danni tinkludi l-ammont li jaqla b' rizultat tal-attivita tal-kumpanija imsemmija. Id-difensur tal-konvenut qed jopponi ghal dan u jghid li din ma ghandhiex tkun inkluzza.

Din is-sitwazzjoni mhijiex ta' soluzzjoni facili. Il-Qrati nostrani ghal dawn l-ahhar kwazi erbghin sena segwew il-principji li gew ghall-ewwel darba elenkati fil-kaz celebri "**Butler vs Heard**", b' diversi varjazzjonijiet skond il-kaz. Maz-zmien per ezempju gie introdott il-principju illi jinghataw danni ghall- sfregju anke meta dan ma jaffetwa xejn ghall-inqas f' dak iz-zmien il-qliegh tal-attur.

Fil-kaz in ezami, in effetti il-Qorti ma thossx li *prima facie* ghandha tiddistingwi bejn qliegh u iehor ghaliex inkella tkun qed tiddiskrimina kontra certi persuni li l-qliegh taghom ikun

gej biss minn attivita apparentement sedentarja li ma tigi affettwata xejn minn disabilita'. Dawn il-fatturi illum jistghu ikunu iktar komuni meta l-attivita ekonomika permezz tal-informatika qed tizdied u allura jista ikollok iktar kazi ta' impjieg li jirrikjedu ftit li xejn attivita fizika izda hafna attivita intelletwali u li allura ma tigi effettwata kwazi xejn min disabilita'. In effetti anke persuna totalment paralizzata fiziakament tista timpjega ruhha bi qliegh tajjeb jekk il-mezzi intelletwali taghha jippermettula taghmel uzu mill-mezzi moderni ta' komunikazzjoni.

Il-kaz odjern pero' fih element iehor u cioe' li din l-attivita' tal-attur mhijiex il-mezz ewlieni tal-ghixien tieghu li hija primarjament il-professjoni tieghu. Din il-Qorti taqbel mat-trattazzjoni tad-difensur tal-konvenut fuq dan il-punt,, fis-sens li l-attur ma jistax jistrieħ fuq dan il-qliegh ghaliex minn natura taghha l-attivita spekulattiva fil-qasam tal-kostruzzjoni u bejgh ta' propjeta ma hijiex stabbli u oltra dan hu car li l-attur fil-waqt li jahdem b' mod konsistenti u redditizju bhala perit arkittett ghandhu sehem f' din il-kumpanija biex tipprovdilu qliegh separat illi isostnilu l-qliegh primarju tieghu.

Din il-Qorti lanqas ma taqbel illi meta d-disabilita' tkun zghira bhal dan il-kaz, il-Qorti ghandha tiddecidi arbitrio bonii virii l-ammont pagabbli bhala danni ghaliex f' kaz bhal dak odjern dan jippenalizza lill-attur u l-ghan tal-Qorti mhux li tippenalizza izda li taghti lil kull hadd dak li haqqu.

L-attur meta sehħ l-incident kellhu 37 sena u ghalhekk il-Qorti se tadotta 20 sena bhala l-hekk imsejjah *multiplier*. Kif qal hu stess fl-affidavit tieghu il-qliegh tieghu wara li thallsu l-ispejjes kien ta' cirka sbatax il-elf Lira Maltin (Lm17000) u thoss li ghandhu jizdied b' ghaxra fil-mija biex tigi kunsidrata l-inflazzjoni u kwindi s-somma tinhadem fuq tmintax il-elf u seba' mitt Lira Maltin (LM18,700); tlieta fil-mija ta' dan

jammonta għall-hdax il-elf u mitejn u għoxrin Lira Maltin (Lm11, 220). Minhabba t-trapass ta' hames snin minn meta gara l-incident din il-Qorti mhijex se tnaqqas l-għoxrin fil-mija minhabba l-hlas f' daqqa.

L-attur fl-istess affidavit qal ukoll li kellhu erbgħa mija u sebgha Lira Maltin u hamsa u għoxrin centezmu (LM407.25c) spejjes in konnessjoni mal-incident u illi dam xahrejn ma jmur għax-xogħol u kwindi billi l-qliegħ tiegħu kien ta' sbatax il-elf Lira Maltin (Lm17000) tilef cirka elfejn u disgħa mitt Lira Maltin (Lm2900) ohra (mhux Lm4702 kif sostna hu).

Għalhekk b' kollox l-ammont pagabbli hu ta' erbatax il-elf hames mija u sebgha u għoxrin lira u hamsa u għoxrin centezmu (Lm14, 527, 25c)

Għaldaqstant il-Qorti fil-waqt li tichad l-eccezzjonijet tal-konvenut tilqa' t-talbiet attrici, tiddikjara l-konvenut responsabbli għall incident tal-1 ta' Awwissu 1998; tillikwida d-danni sofferti mill-attur għall ammont ta' Lm14, 527, 25c u tikkundanna lill-konvenut ihallas din is-somma lill-attur; l-ispejjes għandhom kollha jigu mhallsa mill-konvenut.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----